

DRZEWIA

Rola i znaczenie drzew ...

Drzewa są bardzo ważnym elementem środowiska przyrodniczego, niezależnie od tego gdzie rosną: w lesie, w szczerym polu, w ogrodzie, przy drodze czy w mieście.

Drzewa odgrywają bardzo ważną rolę w życiu człowieka i w środowisku.

Drzewa są naszym dziedzictwem po poprzednich pokoleniach i naszym darem dla przyszłych pokoleń.

DRZEWA I ICH WIELKA ROLA W ŻYCIU CZŁOWIEKA I ŚRODOWISKU NAS OTACZAJĄCYM

Drzewa są bardzo ważnym elementem środowiska przyrodniczego, stanowią dobro narodowe i są wspólną wartością społeczeństwa, niezależnie od tego gdzie rosną: w lesie, w szczerym polu, ogrodzie, przy drodze czy w mieście. Pierwotnie ludzie karczowali lasy dla uzyskania nowych przestrzeni, później powtórnie zachwyceni ich pięknem sadzili drzewa wokół miejsc swojego zamieszkania. Drzewa od zawsze wzbudzały szacunek ludzi, którzy mimo, że nie posiadali jeszcze wiedzy o ich roli i znaczeniu często przypisywali im dobroczynną i magiczną moc. Wierzyli, że drzewa otaczają ich swoją opieką. Dziś jesteśmy bogatsi o naukowe wytłumaczenie na czym polega funkcjonowanie drzew w przyrodzie. Dlatego w związku z postępującą degradacją środowiska naturalnego, zmianami klimatu niesprzyjającymi dla życia, zaistniała ogromna potrzeba propagowania wiedzy o drzewach i zachęcania do ich sadzenia i ochrony, również tych które już są częścią naszego środowiska.

Stare drzewa w mieście czy na wsi są coraz częściej rzadkością, dlatego powinny otrzymywać status pomnika.

Obserwujemy niekontrolowane wycinanie drzew za którym nie idą nowe nasadzenia.

Dzieje się tak kosztem inwestycji, zdaniem prowadzących je niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania.

Dotychczasowy sposób postrzegania przyrody polegał na rywalizacji przestrzeni, którą człowiek dostosowuje dla własnych potrzeb, bezkompromisowo zabierając oraz niszcząc to co natura stworzyła sama na potrzeby własnej egzystencji.

Świadomość społeczeństwa powoli zmienia się na korzyść zachowania naturalnych zasobów przyrody, obserwuje się również punkt zwrotny zwłaszcza u młodych ludzi, których świadomość o roli i znaczeniu przyrody jest dużo większa i chcą chronić jej zasoby. Zatem należy dążyć do przywrócenia równowagi w przyrodzie, chronić i odbudowywać naturalne ekosystemy dla zachowania bioróżnorodności, która gwarantuje nam lepszą, zdrową przyszłość.

Warunkiem sukcesu jest współpraca z lokalnymi społecznościami i decydentami w celu rozwijania świadomego podejścia do naturalnych zasobów przyrody w oparciu o wzajemne relacje człowieka i środowiska i zaakceptować granice, których nie wolno przekraczać.

Dziś borykamy się ze zmianami klimatu, jego ociepleniem, suszą i brakiem wody oraz skutkami pod postacią anomalii pogodowych.

ROLA DRZEW W ŻYCIU CZŁOWIEKA I W ŚRODOWISKU

- **Drzewa posiadają własny mikroklimat** i wpływają na klimat całego otoczenia. Łagodzą działania wysokiej temperatury i wiatru oraz nawilżają powietrze. Pochłaniają ciepło dając efekt naturalnego chłodu, wypuszczając do atmosfery mniej ciepła niż inne ekosystemy.

W lesie temperatura jest wyrównana, średnia roczna temperatura powietrza jest o 0,5°C niższa, a w zimie o 0,4°C wyższa od średniej temperatury Polski.

Drzewa na terenach miejskich mogą obniżyć latem temperaturę otoczenia nawet o 10°C, w porównaniu z terenem bez drzew. Dzieje się tak ponieważ jedno drzewo może w ciągu dnia oddać do atmosfery w procesie transpiracji od 200 do 400 litrów wody.

- **Drzewa odgrywają istotną rolę w funkcjonowaniu krajobrazu rolniczego.** Stanowią naturalną zaporę przeciwwietrzną, przeciwsnieżną, przeciwpowodziową a także chronią przed suszą.

Korzenie drzew pomagają utrzymać gruzelkowatą strukturę gleby, dzięki której zapewniony jest dostęp wody i powietrza w głąb gleby. Struktura ta jest efektem obecności mikroorganizmów, takich jak bakterie i grzyby. Korzenie drzew umacniają glebę, zabezpieczając ją przed erozją.

Drzewa (głównie zadrzewienia i lasy) znacznie hamują pęd wiatru, a przez to chronią przyległe tereny przed szkodliwym jego działaniem, erozją wietrzną na polach uprawnych.

- **Drzewa podtrzymują obieg wody**, gromadzą i zatrzymują jej znaczne ilości np.: 100 drzew zatrzymuje rocznie ok. 450 litrów wody opadowej, spowalniając w ten sposób szybkie parowanie wody do atmosfery.

Liście drzew stanowią powierzchnię, na której w nocy skrapla się para wodna zawarta w powietrzu. Drzewa pomagają zatem w nawadnianiu nie tylko poprzez odparowywanie wody, lecz również dzięki zapewnianiu powierzchni do kondensacji pary wodnej.

Drzewa działają jak pompy wyciągające z gleby wodę, która w swoim cyklicznym obiegu paruje tworząc chmury, które przenoszone przez wiatr sprowadzają deszcz w głąb lądu. Gdy las zostaje wycięty, region staje się bardziej suchy i średnia roczna temperatura rośnie.

Drzewa spowalniają też spływ wody deszczowej i za pomocą systemu korzeni wprowadzają ją w głąb ziemi, dzięki czemu rzeki i podziemne zbiorniki wodne mogą się z powrotem napełniać. W okresie topnienia śniegu i w czasie długotrwałych deszczy lasy chronią kraj przed powodzią, gdyż chłonąc wodę przeciwdziałają niebezpieczeństwu wylewów. Nad lasami odnotowuje się o 10% wyższe opady deszczu, co jest bardzo ważnym czynnikiem w czasach występowania suszy i niedoborów wody.

Drzewa oczyszczają wody gruntowe spływające z pól i dróg. Na terenach zurbanizowanych korzenie drzew pobierają z gleby i dezaktywują związki metali ciężkich.

Drzewa przyczyniają się również do umocnienia brzegów rzek i stawów.

- **Drzewa wywierają wielki wpływ na zdrowie ludzi i zwierząt** - to „**zielone płuca**”. W procesie fotosyntezy pobierają z powietrza dwutlenek węgla, zatrzymują węgiel i oddają życiodajny dla większości organizmów tlen.

- **Drzewa przeciwdziałają skutkom efektu cieplarnianego:**

- Jedno duże drzewo (ok. 25m wysokości) usuwa w ciągu dnia z otoczenia tyle samo dwutlenku węgla ile emitują dwa jednorodzinne domy,
- Jedna 60-letnia sosna produkuje w ciągu doby tyle tlenu, ile potrzebują 3 osoby.

Drzewa korzystnie wpływają na nasze samopoczucie oraz zdrowie, działają uspokajająco oraz łagodzą stres. Wpływają na zdolność koncentracji i działają uspokajająco.

Drzewa mają zdolność oczyszczania powietrza z niektórych pyłów, gazów i bakterii. Liście drzew zatrzymują m.in. pyły pochodzące ze spalin samochodowych i z dymów z kominów.

Drzewa wytwarzają substancje lotne, które pomagają w leczeniu chorób układu oddechowego. Olejki eteryczne i żywice wytwarzane np. przez sosny, poza silnym działaniem dezynfekcyjnym, obniżają ciśnienie krwi i wpływają uspokajająco.

Drzewa i roślinność na parkingach mają bezpośredni wpływ na zdrowsze powietrze. Drzewa dają cień, który skutkuje obniżeniem temperatury w pojazdach i zbiornikach paliwa. Pomagają wyrównywać tzw. „wyspy ciepła”, są buforem chroniącym przed zanieczyszczeniami i przed hałasem miejskim, filtrując wody opadowe poprawiają ich jakość.

- **Naturalne piękno drzew** zaspokaja wrodzoną potrzebę przebywania w jego otoczeniu, gdzie miło spędzamy czas relaksując się i odpoczywając fizycznie i psychicznie. Często drzewa dodają uroku, maskując brzydkie widoki, zarówno na terenach miejskich jak i wiejskich.
- **Drzewa** podkreślają naturalny krajobraz i stanowią o jego atrakcyjności i wartości.
- **Drzewa** stanowią ostoje dla wielu gatunków zwierząt i roślin, w tym zapylających uprawy pszczoł i trzmieli, ptaków drapieżnych i owadożernych, czy nietoperzy, które wspomagają walkę ze szkodnikami.
- **Drzewa generują określone wydatki:**
 - koszty sadzenia drzew,
 - pielęgnowania drzew,
 - usuwania drzew,
 - naprawy infrastruktury,
 - usuwania skutków katastrof naturalnych,
 - leczenia alergii.

Jednak należy podkreślić, że korzyści, jakie odnosimy z powodu obcowania z drzewami zdecydowanie przeważają nad wymienionymi wydatkami.

Wartość przyrodnicza drzew rośnie wraz z wiekiem. Im starsze drzewa tym większa liczba zasiedlających je organizmów, w tym rzadkich i zagrożonych zwierząt, roślin czy grzybów.

Stare drzewa możemy spotkać w przydrożnych alejach, parkach, starych ogrodach, zadrzewieniach śródpolnych, a także rosnące na cmentarzach, przy obiektach architektonicznych, czy rosnące samotnie na polach i łąkach. Szczególną wartość mają drzewa, w których wytworzyły się dziuple. Gnieźdzą się w nich liczne gatunki ptaków, nietoperzy oraz owadów, które wykorzystują dziuple jako miejsca schronienia i rozrodu. Wiele gatunków nie występuje nigdzie indziej, jak właśnie w dziuplach starych drzew.

W Polsce największe skupiska starych drzew są przede wszystkim w alejach, gdyż prowadzona gospodarka leśna i rozwój infrastruktury na terenach miejskich i wiejskich wyeliminowały większość starych drzew.

Średni wiek lasu w Polsce wynosi około 60 lat.

Zadrzewienia, zarośla, aleje stanowią enklawy w naszym polskim krajobrazie i są czysto jedynymi miejscami, w których mogą przetrwać i przeżyć gatunki leśne. Występujące obecnie stare zadrzewienia śródpolne są często pozostałością po dawnym terenie leśnym. Dlatego też takie miejsca są bardzo cenne ze względu na sprzyjanie utrzymaniu różnorodności biologicznej na terenach odlesionych.

PUNKT WIDZENIA DENDROLOGA - dr inż. Marzeny Suchockiej

Drzewa, na których rozwijają się gatunki chronionych grzybów, mają od kilkudziesięciu do kilkuset lat. Rozwój grzyba, zanim pokażą się owocniki, trwa od kilku do kilkudziesięciu lat. Dlatego trudno zrekompensować usunięcie takiego drzewa. Pożądanym działaniem jest stałe rozwijanie i uzupełnianie sieci alej i zadrzewień przydrożnych. W przypadku konieczności usunięcia drzewa z gatunkiem chronionym (dozwolone wyłącznie po wcześniejszym uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia) zaleca się ścinanie go na wysokości około 1 metra i pozostawianie pniaka do naturalnego rozkładu. W wielu wypadkach na takich pozostałościach drzewa, grzyby rozwijają się nadal przez wiele lat. Grzyby pasożytnicze w miarę swojego rozwoju wpływają na kondycję drzewa, osłabiając je i tworząc wewnętrzne wypróchnienia. Konieczne są obserwacje drzew zasiedlonych przez grzyby i usuwanie zamierających konarów. W przypadku grzybów rozwijających się u podstawy drzew z czasem może być konieczne wycięcie osłabionego drzewa.

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE A ZMIANY KLIMATU .

Obszary wiejskie zajmują około 93% powierzchni Polski. Zalicza się do nich wszystkie tereny poza granicami administracyjnymi miast: tereny rolnicze, leśne, bagienne, rzeki i jeziora, w tym tereny chronione w ramach krajowego i europejskiego systemu ochrony przyrody (Natura 2000), a także tereny zabudowy wiejskiej i podmiejskiej.

Jednym z najważniejszych wyzwań globalnych są obecnie zmiany klimatu. Najgroźniejsze jest globalne ocieplenie, wywołane znaczną emisją dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych. Rolnictwo, leśnictwo oraz zmiany sposobu użytkowania gruntów, a co za tym idzie zmniejszenie arealów trwałej pokrywy roślinnej, to największe źródła powodowanej przez człowieka emisji gazów cieplarnianych. W skali globalnej samo tylko rolnictwo emituje ok. 14% gazów cieplarnianych, a leśnictwo 17%.

Lasy i tereny z bogatą roślinnością (np. torfowiska) to główni „pochłaniacze” węgla z atmosfery, stąd ich ogromna rola w ochronie klimatu. Z terenów leśnych jest uwalniany do atmosfery węgiel zawarty w dwutlenku węgla powstającym w procesach rozkładu materii organicznej. Emisję CO₂ gwałtownie wzmagają pożary lasów i torfowisk. Z drugiej strony, zmniejszanie się powierzchni lasów na skutek ich wycinania czy obumierania, np. w wyniku opanowania przez szkodniki, powoduje zmniejszenie pochłaniania CO₂ z atmosfery.

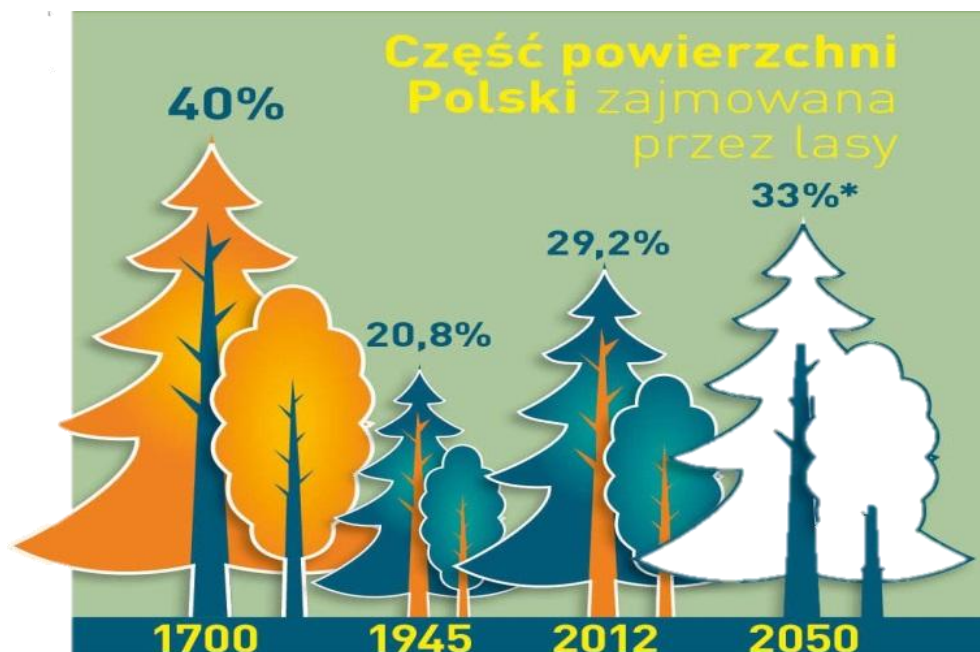
Sposób prowadzenia gospodarki leśnej – pozyskiwania drewna, odnawiania lasów, ochrony przed szkodnikami i pożarami, ma również duży wpływ na uwalnianie i pochłanianie CO₂. Wskutek pożarów, wysychania i rozkładu materii organicznej torfowisk do atmosfery dostają się różne substancje, m. in. CO₂ i metan. Ponadto w wyniku eksploatacji duże tereny pozbawiane są roślinności i często obniża się poziom wód gruntowych, co wzmacnia emisję CO₂.

Lasy i inne cenne przyrodniczo tereny także są zagrożone prognozowanymi zmianami klimatu. Tak jak w rolnictwie, niekorzystnych zmian będzie coraz więcej, ponieważ zmniejszą się zasoby wody i wzrasta temperatura, co dla wielu gatunków w nadmiernym stopniu grozi wyginięciem. Na zmienionych już terenach pojawią się gatunki obce miejscowej przyrodzie. Ważna jest więc ochrona terenów cennych przyrodniczo, a szczególnie terenów podmokłych.

Adaptacja obszarów wiejskich do zmieniających się warunków klimatycznych i ograniczenie wpływu niekorzystnych zmian to duże wyzwania. Pod tym względem rolnictwo i leśnictwo są bardzo ważne, mogą one pomóc w znacznym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych.

Pewną rolę w ograniczaniu skutków globalnego ocieplenia odegrają odtwarzanie i prowadzenie nowych zadrzewień śródpolnych oraz, tam, gdzie to możliwe, zalesianie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa. Wszystkie te działania zwiększają jednocześnie pochłanianie CO₂.

LASY– POTRZEBA ZALESIANIA I ZADRZEWIANIA

LASY W POLSCE

Lasy w Polsce rosną na 9,1 mln ha. Pokrywają ponad 29,4% powierzchni kraju.

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe zarządzają powierzchnią lasów wynoszącą 7,6 mln ha.

Głównym czynnikiem zmniejszenia lesistości w kraju było rolnictwo oraz rozwój przemysłu i infrastruktury.

Obecnie obserwujemy pozytywny efekt wskazujący, że w Polsce lasów przybywa.

Od roku 1995 do 2014 powierzchnia lasów zwiększyła się o 504 tys. ha.

Podstawą prac zalesieniowych jest „Krajowy program zwiększania lesistości”, zakładający wzrost lesistości do 30 proc. w 2020 r. i do 33 proc. w 2050 r.

Dzisiejszy model gospodarki leśnej traktuje na równi gospodarcze i pozagospodarcze funkcje lasu.

Istnienie lasów wywiera ogromny wpływ na wiele dziedzin gospodarki narodowej, dlatego odsunięto pierwotne założenia, których celem była produkcja surowca drzewnego. Obecnie prowadzi się zrównoważone i wielofunkcyjne leśnictwo.

Ogromne znaczenie ma stan samych lasów, które niezależnie od kategorii własności są dobrem ogólnonarodowym, oddziałującym w wysokim stopniu na stan zdrowia i funkcjonowanie człowieka.

W Polsce ponad połowę powierzchni lasów zajmują bory, które składają się z bardzo starych drzew. W naszych lasach najczęściej występują drzewostany w wieku od 40 do 80 lat.

W Polsce mamy lasy z dużym udziałem sosny, świerka i jodły.

W polskim nazewnictwie geograficznym określenie bór jest używane dla dużych kompleksów leśnych, złożonych głównie z drzewostanów sosnowych np. Bory Tucholskie.

Na pozostałych obszarach występują siedliska leśne, głównie mieszane, a ich niewielką część stanowią olsy i łęgi, które pod względem florystycznym są ciekawym leśnym zbiorowiskiem roślinnym.

W strukturze zalesień na terenach nizinnych i wyżynnych najczęściej występuje sosna. W górach przeważa świerk w części zachodniej oraz świerk z bukiem na wschodzie.

Obecnie w polskich lasach systematycznie zwiększa się udział innych gatunków, głównie liściastych. Wynika to z krytycznej oceny poprzedniej polityki państwa, który uznawała monokultury za dobrą praktykę. To doświadczenie pokazało, że monokultury dobre dla przemysłu drzewnego były mało odporne na czynniki klimatyczne oraz łatwo padały ofiarą ekspansji szkodników. Dlatego leśnicy odeszli od monokultur i dostosowują skład gatunkowy drzewostanu do naturalnego dla danego terenu. Coraz częściej w planach zalesienia wprowadza się dęby, jesiony, klony, jawory, wiązy, a także brzozy, buki, olchy, topole, graby, osiki, lipy i wierzby.

Najbardziej interesującymi lasami jeśli chodzi o florę są grądy, lasy łęgowe i olsy.

Grądy są to lasy liściaste, powstałe na żyznych glebach gliniastych.

W warstwie drzew najczęściej rosną: dąb szypułkowy, grab zwyczajny i lipa drobnolistna. Ważnym składnikiem grądu jest grab zwyczajny, który pielęgnuje górne piętro. W grądzie mogą występować: leszczyna, trzmielina, derenie oraz podrosty lip, grabów, klonów i dębów. Latem wewnątrz grądów jest ciemne, a rozwój roślin runa odbywa się wczesną wiosną, jeszcze przed pojawieniem się liści na drzewach.

Las łęgowy jest charakterystyczny dla dolin rzek i strumieni. Najważniejszym czynnikiem jest tu woda powierzchniowa. W warstwie drzew rosną: olsza czarna i jesion wyniosły, pojedynczo klon pospolity, wiązy, grab pospolity, czeremcha pospolita i świerk pospolity.

Ols w warstwie drzew rośnie olsza czarna z udziałem brzozy omszonej, świerku, dębu szypułkowego, jesionu i czasem innych gatunków drzew.

Olsy charakteryzuje się okresowym podtopieniem, wynikającym z podniesienia się poziomu wód gruntowych. Olsy zajmują siedliska położone w obniżeniach terenu, o utrudnionym odpływie wód i zabagnione.

Znaczenie lasu w środowisku

1. Jeden hektar lasu liściastego może wyprodukować około 700 kg tlenu, co stanowi dobowe zapotrzebowanie na tlen ponad 2500 ludzi, jest to produkcja tlenu o 3-10 razy więcej niż z powierzchni użytków rolnych.
2. Jedno drzewo wytwarza w ciągu roku tlen wystarczający dla 10 osób.
3. Jedna 60 letnia sosna produkuje w ciągu doby tyle tlenu ile wynosi średnio dobowe zapotrzebowanie trzech osób (1350-1800 litrów).
4. Jeden ha boru sosnowego dysponuje 70-150 tys. powierzchni asymilacyjnej i pochłania od 150-200 ton CO₂ produkując około 13 ton masy organicznej rocznie.
5. Las liściasty o powierzchni 10000 ha zatrzymuje i następnie oddaje do środowiska 500.000 m³ wody - chroni przed erozją i powodzią. Jest naturalnym zbiornikiem retencyjnym, filtrem oraz magazynem czystej i zdrowej wody.
6. W 1m³ powietrza leśnego jest 46 - 70 razy mniej organizmów chorobotwórczych niż w powietrzu na terenie miejskim.
7. Drzewa wydzielają do atmosfery substancje bakteriobójcze - fitoncydy.
8. Sosna, brzoza i jałowiec wytwarza wokół siebie strefę do 3-5 m wolną od bakterii. Fitoncydy sosny leczą gruźlicę. Substancje wydzielane przez dęby zabijają bakterie dyzenterii. Igły jodły leczą dyfteryt.
9. Lasy oczyszczają powietrze w ciągu sezonu wegetacyjnego - 1 ha boru świerkowego zatrzymuje około 30 ton pyłu, a 1ha lasu bukowego zatrzymuje 65 ton pyłu.
10. Las obniża poziom hałasu - 150 m lasu obniża hałas do poziomu 18-25 decybeli.

LASY W POWIECIE KUTNOWSKIM

Lesistość powiatu kutnowskiego wynosi 5 % , wskaźnik ten na 380 powiatów plasuje nasz region na ostatnim miejscu w kraju.

Alternatywnym działaniem dla powyższego stanu rzeczy pozostaje zalesianie gruntów rolnych, które poza powiększaniem powierzchni leśnej, podnoszeniem produktywności zasobów leśnych i przychodami finansowymi, niesie za sobą również szereg korzyści natury niematerialnej.

Powiat kutnowski w związku ze swym centralnym położeniem na skrzyżowaniu ważnych szlaków handlowych od czasów najdawniejszych był terenem osadnictwa, co wiązało się również z wycinką lasów z przeznaczeniem na grunty orne. Proces ten postępował od czasów średniowiecza aż do XX w.

W 1921 roku ponad 80 % ziemi powiatu kutnowskiego przypadało na grunty orne. Łąki i pastwiska zajmowały 8,2 %, a lasy tylko 3,9 %, co sprawiało, że powiat kutnowski był jednym z najmniej zalesionych powiatów w woj. warszawskim i w całym kraju.

W wyniku działalności człowieka w miejsce charakterystycznych lasów łęgowych występujących w dolinach rzek, takich jak lasy z jesionem i klonem w Młogoszynie i olsów - lasów bagiennych, ukształtowały się łąki, a w miejscu grądów – lasów dębowych, lasy – lipowo-grabowe.

Problem odtwarzania drzewostanów zaczęto dostrzegać po II wojnie światowej, choć w okresie II RP podejmowano również akcje sadzenia drzew.

W latach trzydziestych XX w. w powiecie kutnowskim dzięki kredytom z Funduszu Pracy przeprowadzono szereg inwestycji drogowych, w tym zadrzewienie pasów przydrożnych.

W 1932 roku obsadzono drzewami 29 km dróg (4252 sztuk drzewek).

Współcześnie lesistość powiatu kutnowskiego jest bardzo niska i kształtuje się na poziomie 5 %.

Południowo – wschodnia część powiatu jest uboższa w lasy niż północno – zachodnia.

Lasy państwowe stanowią 91 % ogółu powierzchni lasów, a prywatne tylko 9 %.

Tab. Rozmiar powierzchni zalesień PROW w powiecie kutnowskim.

rok zalesienia	powierzchnia (ha)
2008	4,96
2009	10,65
2010	17,48
2011	1,33
2012	7,55
2013	9,70
2014	1,86
2015	0,00
2008-2015	53,53

Ziemia Kutnowska to zagłębie rolnicze, które rozwinęło się kosztem pierwotnego karczunku lasów, zamienionych następnie na rolę. Przemawiał za tym znaczny areał zasobnych i wydajnych gleb nadających się pod uprawę.

Dziś trudno oczekiwać, że sytuacja zostanie odwrócona i nagle powszechne stanie się zalesianie gruntów na dużą skalę.

Jest wiele powierzchni, które jako rolne są mało produktywne lub odłogowane, gdzie zaniechano produkcji z uwagi na jej nieopłacalność. Grunty te stanowią rezerwę powierzchni ziemi, której nie można marnotrawić.

Ze względów ekonomicznych dzisiejsze rolnictwo do prac polowych wykorzystuje duże maszyny o szerokim polu działania, jednakże pola o nieregularnych kształtach są trudne do uprawy, dlatego warto zwrócić uwagę na inne zagospodarowanie tych przestrzeni np.: zadrzewianie i zalesianie.

W społeczeństwie nadal brak jest świadomości co do tego, że niejednokrotnie perspektywiczne przychody z prowadzenia lasu przewyższają koszty poniesione na zasiew, ochronę i zbiór plodów rolnych. Ponadto nasilające się anomalie pogodowe powodują w skrajnych przypadkach sytuację, że plon w ogóle nie zostaje zebrany z pola.

Drzewostany są zdecydowanie mniej podatne na niekorzystne czynniki środowiskowe, uszkodzenia przez zwierzę, a pracochłonność obejmująca pielęgnację jest nieporównywalnie mniejsza.

- **Lasy i zadrzewienia** pełnią ważne funkcje przyrodnicze, głównie jako siedlisko roślin i zwierząt.
- **Lasy Polski są bogate w rośliny, zwierzęta i grzyby. Żyje w nich ok. 65 proc. gatunków roślin, zwierząt i grzybów.**
- W starych, próchniejących drzewach tętni ukryte życie wielu organizmów. Wiele rzadkich i chronionych gatunków, zasiedla zadrzewienia i aleje drzew. Spotkamy tam wiele ptaków, ssaków i owadów, w tym również gatunki pożyteczne dla człowieka. Różnorodność organizmów, które zamieszkują aleje i zadrzewienia w znacznym stopniu odbiega od terenów leśnych. W środowisku leśnym ważne jest też istnienie zbiorników wodnych, bagien i małych oczek, umożliwiających występowanie, rozwój i rozmnażanie się wielu organizmów.

ZADZRZEWIENIA

Zadrzewienia śródpolne to wszelkie rosnące drzewa i krzewy znajdujące się na terenach rolniczych, pojedyncze drzewa oraz mniejsze lub większe grupy drzew i krzewów rosnące przy zbiornikach i ciekach wodnych lub przy drogach oraz pasy wśród pól i pastwisk jak miedze lub pasy ochronne. Obecność drzew w krajobrazie uwarunkowana jest wielowiekową tradycją i stanowi cechę charakterystyczną krajobrazu rolniczego.

Kiedyś drzewa i krzewy sadzono rzędowo tworząc pasy ochronne oraz miedze pomiędzy polami uprawnymi, łąki i pastwiska oraz wzdłuż cieków wodnych. Stanowiły one strefy buforowe.

Drzewa wzdłuż polnych dróg podkreślały rangę i prestiż dróg dojazdowych, wskazywały przebieg tras zimą, osłaniały przed słońcem, wiatrem lub deszczem. Dziś te aleje są cennym środowiskiem dla wielu żywych organizmów i są jednocześnie ozdobą terenu o wartości kulturalnej, kwalifikującej się do ochrony konserwatorskiej i ustanowienia pomnika przyrody.

Zadrzewienia śródpolne, łąkowe i nadbrzeżne są również ważnymi korytarzami ekologicznymi umożliwiającymi migrację roślin i zwierząt. Zapewniają dziko żyjącym zwierzętom korzystne warunki do życia, są miejscem do żerowania i stanowią osłonę w czasie rozmnażania oraz w okresach niekorzystnych warunków pogodowych.

Zadrzewienia są ostoją dla wielu odmian drzew owocowych, ziół, porostów i grzybów, a także miejscem bytowania i ochrony przed drapieżnikami dla wielu gatunków ginących zwierząt.

W zadrzewieniach żyje wiele organizmów zwalczających szkodniki upraw, a także dzikie owady zapylające.

W rolnictwie, które jest najbardziej narażone na niekorzystne zmiany klimatu, największe znaczenie zadrzewień polega na pełnieniu różnorodnych funkcji ochronnych, jak:

- **naturalna zapor przeciwwietrzna, przeciwsnieżna, a także przeciwpowodziowa,**

Drzewa nad brzegami wód działają jak naturalne oczyszczalnie ścieków, chroniąc wody powierzchniowe przed spływającymi z pól zanieczyszczeniami jak i dróg.

- **chronią przed suszą podtrzymując obieg wody,**

Zadrzewienia śródpolne podnoszą wilgotność powietrza w warstwie przygruntowej, co ma korzystny wpływ na rozwój roślin. Gleba przerośnięta korzeniami drzew ma duże możliwości gromadzenia i zatrzymywania wody, stanowiąc naturalne zbiorniki retencyjne o dużej pojemności, z których w okresach suszy uwalniane są do pól uprawnych znaczne ilości wody.

- **korzenie drzew umacniają glebę, zabezpieczając ją przed erozją,**

Drzewa i krzewy stanowią naturalne zapory, zabezpieczając przed erozyjnym działaniem intensywnych opadów i wiatrów, które niszczą zasiewy i powodują zubożenie gleby. Zadrzewienia absorbują znaczne ilości ciepła, chronią przed nagłymi zmianami temperatury, polepszają lokalne warunki klimatyczne.

- **stanowią ostoje dla wielu gatunków zwierząt i roślin, w tym zapylających uprawy pszczoł i trzmieli, ptaków drapieżnych i owadożernych, czy nietoperzy, które wspomagają walkę ze szkodnikami.**

Odpowiednio dobrane gatunki drzew i krzewów stanowią bogate źródło surowców, takich jak jadalne wysokowitaminowe owoce, nasiona, zioła, pożytki pszczele.

- **oczyszczania powietrza z niektórych pyłów, gazów i bakterii,**

Pełnią rolę biologicznego filtra, ograniczając zasięg emitowanych do powietrza zanieczyszczeń komunikacyjnych.

- **wzbogacając krajobraz, podnoszą walory wypoczynkowe i rekreacyjne miejscowości umożliwiające rozwój ekoturystyki.**

Zadrzewienia i zakrzewienia mają kluczowe znaczenie dla produkcji rolnej, są sprzymierzeńcami rolników w zmaganiach o lepsze plony, łagodzą skutki zmian klimatu takie jak susze, powodzie czy podtopienia. Podnoszą walory wypoczynkowe i turystyczne terenów wiejskich oraz gwarantują zachowanie bioróżnorodności. Rola zadrzewień jest wciąż niedoceniana a krajobraz rolniczy pozbawiony tego środowiska jest bezbronny wobec niesprzyjających warunków klimatycznych i skazany na degenerację w szczególności w kontekście zmian klimatu.

DLACZEGO ZADRZEWIENIA DRASTYCZNIE ZNIKAJĄ?

W ostatnim półwieczu rozwój infrastruktury drogowej, mieszkaniowej oraz scalanie gruntów spowodowały dramatyczny spadek zadrzewień co przyczynia się do spadku bioróżnorodności krajobrazów i zmiany w obszarze zielonej infrastruktury.

Zadrzewienia śródpolne często traktowane są jako przeszkody utrudniające prace mechaniczne w polu. Niektórzy właściciele gruntów są przekonani, że zabierają uprawom rolnym wodę, składniki pokarmowe i dostęp do światła, a zadrzewienia i oczka wodne wśród pól często służą jako wysypisko śmieci.

Świadomi ludzie wiedzą o potrzebie współpracy i szanują przyrodę.

Brak drzew stanowi poważny problem dla przyrody, gospodarki i społeczeństwa.

Ważna jest świadomość roli i znaczenie drzew w środowisku wśród:

- decydentów,
- społeczności lokalnych,
- oraz społeczeństwa.

Grupa docelowa, które ma bezpośredni wpływ na decyzje związane z wycinką drzew:

- **Urzędy**, które wydają zezwolenia na usuwanie drzew oraz gospodarują drogami i gruntami.
- **Instytucje, które zarządzają infrastrukturą**, której towarzyszą drzewa, a więc głównie zarządcy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych.
- **Spółeczność lokalna** wiejska i miejska – wiele drzew rośnie na prywatnych gruntach, a ponadto akceptacja społeczna jest bardzo ważna dla przetrwania drzew na gruntach publicznych.
- **Spółeczeństwo** – pośrednio i bezpośrednio związani z obecnością drzew.

Poprawa świadomości grupy docelowej jest możliwa w ramach edukacji poprzez szkolenia, ulotki, plakaty, informator internetowy. Może to mieć znaczący wpływ na poprawę umiejętności planowania i utrzymania zadrzewień oraz ich ochronę poprzez współpracę w ramach lokalnego partnerstwa skupiającego władze, przyrodników i społeczność,

Zmiana świadomości o roli i znaczeniu drzew poprzez właściwą postawę urzędników, wprowadzenie metod zarządzania zasobami drzew i zieleni oraz przy wsparciu społecznym może pomóc w zrównoważonym gospodarowaniu zasobami przyrody w celu ochrony jej bioróżnorodności.

WAŻNE INFORMACJE NA TEMAT SADZENIA DRZEW

Odległości od granicy sąsiadującej działki w jakiej można sadzić drzewa i krzewy

- **Właściciel nieruchomości** powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych (art. 144 ustawy 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny).
- **Własność gruntu** rozciąga się na przestrzeń nad i pod jego powierzchnią, dlatego należy stwierdzić, że drzewa należałoby sadzić w takiej odległości od granicy, aby gałęzie zwisały nad gruntem tego właściciela, do którego należą drzewa (art. 143 ustawy 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny).

Umieszczania drzew przy działce, stanowiącej drogę i zasady ich lokalizacji.

- **Zieleń w pasie drogowym nie powinna zagrażać bezpieczeństwu uczestników ruchu**, ograniczać wymaganego pola widoczności, skrajni drogi oraz utrudniać utrzymania drogi (§ 52 ust. 2 rozporządzenie ministra transportu i gospodarki morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie).
- **Odległość pnia drzewa od krawędzi jezdni nie powinna być mniejsza niż 3 metry**, a w wypadku przebudowy albo remontu drogi dopuszcza się mniejszą odległość, jeśli będą spełnione pozostałe warunki określone w rozporządzeniu (§ 53 ust. 3 ww. rozporządzenia).
- Drzewa i krzewy mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż **15 m od osi skrajnego toru kolejowego** (art. 56 ustawy z dnia 28 marca 2003r. o transporcie kolejowym).

Uprawa leśna – warunki sadzenia drzew.

- Uprawa leśna może być założona w odległości **1,5 metra od granicy sąsiedniej parceli gruntowej**, w przypadku gdy sąsiednie grunty są również przeznaczone do zalesienia albo stanowią teren leśny.
- W pozostałych przypadkach, a więc gdy sąsiednie działki stanowią grunty orne, łąki lub pastwiska, uprawa leśna może być założona w odległości **3 metrów od sąsiedniej parceli gruntowej**. (przepisy ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich, rozporządzeniu ministra rolnictwa i rozwoju wsi z dnia 18 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne", objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Drzewa w granicach działki - ogrody działkowe.

- Drzew słabo rosnące i karłowe należy sadzić w odległości co najmniej 2 m od granicy działki.
- W przypadku moreli trzeba zachować odległość min. 3 m.
- Czereśnia i orzech włoski nie powinny być sadzone w odległości mniejszej niż 5 m od granicy działki.
- Krzewy owocowe należy sadzić w odległości min. 1 m od granicy działki,
- Leszczyny należy sadzić w odległości min. 3 m od granicy działki,

- Drzewa ozdobne (np. iglaki) sadzimy minimum 2 m od granicy działki o ile ich wysokość nie przekroczy 2 metrów, dopuszcza się ich sadzenie. (regulamin Rodzinnych Ogródków Działkowych).
- Wysokość drzew i krzewów ozdobnych posadzonych w odległości do 2 metrów od granicy działki nie powinna osiągać więcej niż 3 metry.

Zawsze pamiętajmy o zdrowym rozsądku.

Starajmy się sadzić drzewa w większej odległości od granic działki, np. 5 metrów.

Warto przedyskutować sadzenie drzew z sąsiadem i ustalić rozwiązanie satysfakcjonujące obie strony.

Wycięcie albo przycięcie uciążliwych gałęzi możemy zrobić sami i nie musimy mieć na to zgody sąsiada.

Owoce z drzew, których gałęzie zwieszają się z sąsiedniego gruntu należą do właściciela drzewa. Dopiero gdy spadną przechodzą na własność właściciela gruntu..

Ewentualne roszczenia w tym zakresie są rozstrzygane tylko w postępowaniu cywilnych przed sądem powszechnym.

Odległość drzew od przewodów gazowych, kanalizacyjnych i elektrycznych.

- Linie przewodów gazowych: 2m pod krzewów, 2m od drzew
- Linie przewodów kanalizacyjnych i wodociągowych po 1 m od drzew i krzewów.
- Linie kabli elektrycznych: 1,5 dla drzew, 0,8 dla krzewów.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE STAROSTWA POWIATOWEGO W KUTNIE

Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Kutnie w ramach edukacji ekologicznej prowadzi działania inwestycyjne w zieloną infrastrukturę. W ten sposób pokazujemy, że sami rozumiemy głoszone przesłanie skierowane do społeczeństwa dając dobry przykład.

Takim przykładem jest sadzenie drzew.

- W 2016 roku posadziliśmy ponad **120 drzew** na gruntach Starostwa Powiatowego w Kutnie przy ul. Królowej Jadwigi 7 i przy ul. Szpitalnej 7.
- W 2017 roku posadzimy ponad **200 dębów** na terenie całego powiatu. Do akcji pod nazwą „**150 dębów 150-lecia powstania Powiatu Kutnowskiego**” zaprosiliśmy wszystkie gminy z naszego terenu. Dostawcą sadzonki dębów będzie Nadleśnictwo w Kutnie z siedzibą w Chrośnie a sadzenie wykonamy razem z Pracownikami Wydziału Drogownictwa.
- W najbliższych dniach organizujemy dużą akcję polegającą na przekazaniu mieszkańcom naszej małej ojczyzny około **1000 sadzonek drzew i krzewów** w celu posadzenia ich w dowolnym miejscu na terenie naszego powiatu w ramach inicjatywy „**100 000 drzew na 100-lecie Województwa Łódzkiego**” Sadzonki otrzymamy od Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych w Łodzi.

Edukacja ekologiczna kreuje właściwą postawę każdego z nas.

Starostwo Powiatowe w Kutnie za działalność na rzecz ochrony środowiska otrzymało w 2016 roku prestiżowy i wyróżniający nasze działania **GREEN CERTYFICATE** , przyznawany przez Polską Fundację Ekologiczną.

GREEN CERTYFICATE jest świadectwem prowadzenia działalności zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, poszanowania środowiska, gospodarki i społeczeństwa, a także jest aktem woli do kreowania proekologicznego wizerunku, spójnego z strategią ekologiczną oraz zgodą na dobrowolne zobowiązanie do ciągłego kompleksowego udoskonalania rozwiązań, działań i zachowań proekologicznych.

Podejmij wyzwanie:

Poszukaj przyrody wokół siebie. Wyjdź z domu i poszukaj przyrody w dziwnych miejscach, zobacz jak przyroda walczy o swoje miejsce, przyjrzyj się drzewom w twojej okolicy, dotknij ich, powąchaj.

Znajdź w sobie siłę do działania aby chronić przyrodę

*– **posadź drzewo i dbaj o nie!***

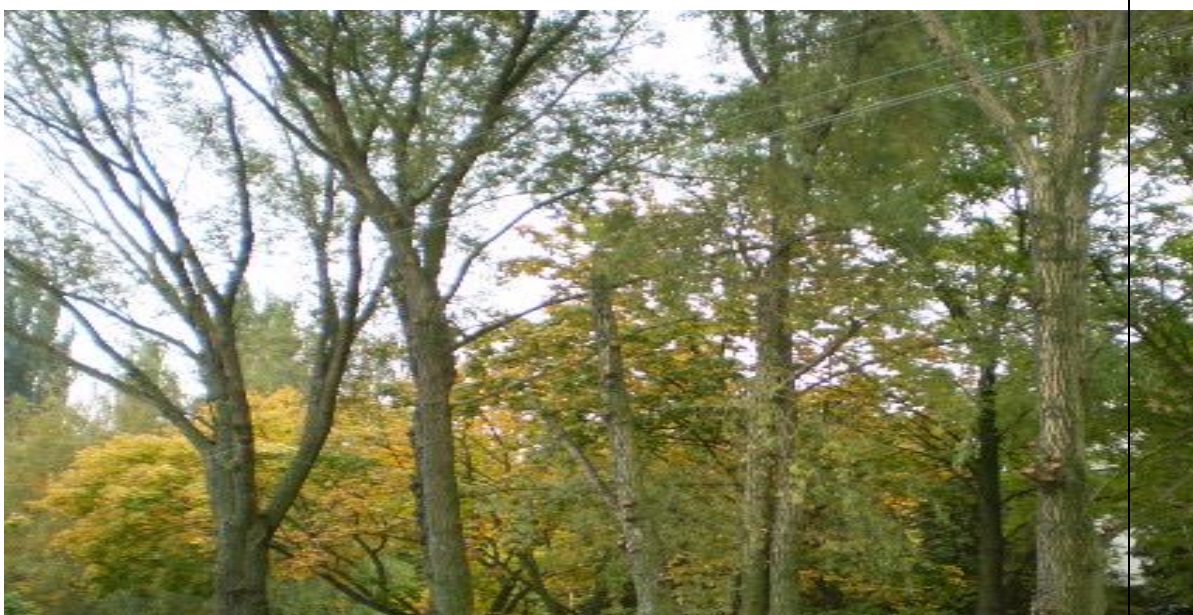
21 kwietnia 2017 roku
rozdamy mieszkańcom
1 000
sadzonek drzew i krzewów

Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska
Starostwo Powiatowe w Kutnie
ul. Królowej Jadwigi 7

Zapraszamy od godziny 7.30 do 18.00

KORZYŚCI PŁYNĄCE Z SADZENIA DRZEW:

- **ekologiczne** - zwiększanie lesistości regionu, łagodzenie mikroklimatu, różnicowanie krajobrazu, zwiększanie różnorodności gatunkowej, edukacja ekologiczna,
- **społeczne** – tworzenie niepowtarzalnego klimatu i piękna krajobrazu, co wpływa na warunki wypoczynku i jest inspiracją dla artystów, malarzy i pisarzy oraz sprzyja realizowaniu pasji, np. fotografii, obserwowania przyrody, uprawiania sportu, lokalizowania pasiek,
- **zdrowotne** – oczyszczają powietrze i wodę, wpływają na samopoczucie oraz zdrowie, działają uspokajająco oraz łagodzą stres,
- **finansowe** – regularne przychody przy korzystaniu ze wsparcia finansowego, przychody mogą pochodzić również ze sprzedaży pozyskanego surowca drzewnego,
- **materialne** - drewno, grzyby, owoce leśne, nektar ,
- **ostoja i schronienie dla wielu gatunków zwierząt i roślin.**

PROPOZYCJE NA ZALESIANIE I ZADRZEWIANIE

Rozwiązaniem dla właścicieli gruntów jest możliwość skorzystania z finansowania zewnętrznego, opartego na sporządzeniu planu zalesienia przez właściwego terytorialnie Nadleśniczego.

Pozytywnym przykładem powyższego działania jest fakt, że na terenie powiatu kutnowskiego w latach 2008-2015 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, zalesiono ponad 53 ha gruntów. We wszystkich przypadkach o zaniechaniu produkcji rolnej na rzecz wprowadzenia lasu zadecydowały względy ekonomiczne. Pomijając zalesienia wykonane na własny koszt, które również miały miejsce, należy zaznaczyć, że jest to znacząca wartość, ponieważ całkowita powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie powiatu obecnie wynosi około 630 ha.

I. Zalesienie w ramach programu PROW 2014-2020

Powiatowe oddziały ARiMR prowadzą nabór wniosków pomocowych w ramach programu PROW 2014-2020

Formy pomocy:

- **wsparcie na zalesienie** – zryczałtowana jednorazowa płatność z tytułu poniesionych kosztów wykonania zalesienia (przygotowanie gleby pługiem rolniczym lub leśnym, koszty zakupu, transportu i sadzenia drzewek) oraz ewentualnego grodzenia lub palikowania sadzonek trzema palikami w przeliczeniu na hektar powierzchni – wypłacane w pierwszym roku zalesienia,
- **premia pielęgnacyjna** - zryczałtowana płatność z tytułu poniesionych kosztów na utrzymanie, pielęgnowanie i ewentualną ochronę przed zwierzyną przez zastosowanie repelentów na zalesionym obszarze lub gruncie z sukcesją naturalną w przeliczeniu na hektar powierzchni - wypłacana corocznie przez 5 lat,
- **premia zalesieniowa** - zryczałtowana płatność, pokrywająca utracone dochody z tytułu rolnictwa w przeliczeniu na hektar powierzchni, wypłacana corocznie przez 12 lat.

Wysokość wsparcia na zalesienie wynosi od 5 do 7,6 tys. w zależności od zastosowanych gatunków sadzonek i nachylenia terenu. Dodatkową pulę stanowić może grodzenie w zabezpieczeniu uprawy przed zwierzyną łowną, gdzie określona jest stawka 8,82 zł za metr bieżący, natomiast za palikowanie sadzonek przewidziano 1132 zł/ha.

Program pomocowy skierowany jest do beneficjentów, którymi mogą być jednostki samorządu terytorialnego oraz samorządowe jednostki organizacyjne, ale **przede wszystkim rolnicy**, którzy jako grupa społeczno-zawodowa pozostają w posiadaniu największej rezerwy powierzchni gruntów przeznaczonych do zalesienia, często nieurodzajnych, słabych bonitacji lub o szczególnie niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Aby uzyskać dopłaty, grunty przewidziane do zalesienia powinny spełniać następujące warunki:

- figurować w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne z wyłączeniem trwałych użytków zielonych i pastwisk zielonych,
- być przeznaczonymi do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- stanowić własność rolnika albo jego współmałżonka albo jednostki samorządowe,
- mieć powierzchnię co najmniej 0,1 ha i szerokość ponad 20 m (wymaganie szerokości nie obowiązuje, jeżeli grunt graniczy z lasem),

- być położonymi poza obszarami Natura 2000, chyba, że planowane zalesienie nie jest sprzeczne z planami ochrony albo planami zadań ochronnych tych obszarów,
- być położonymi poza obszarami rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych i ich otulin, chyba że planowane zalesienie nie jest sprzeczne z celami ochrony tych obszarów.

Do wykonania zalesienia niezbędny jest plan zalesienia opracowany w formie dokumentu przez właściwego terytorialnie Nadleśniczego Lasów Państwowych, zawierający m.in.:

- wytyczne odnośnie składu gatunkowego,
- przyjętej więźby,
- rozmieszczenia sadzonek,
- formy zmieszania, terminu i kolejności sadzenia, a także charakterystyki zalecanych zabiegów pielęgnacyjnych..

Punkty przy zalesianiu można uzyskać min. zakładając uprawy leśne na obszarach:

- położonych w strefie korytarzy ekologicznych ,
- przyległych do lasu lub śródlądowych wód powierzchniowych,
- o nachyleniu powierzchni powyżej 12°,
- położonych w województwie o lesistości poniżej 30%,

W powiecie kutnowskim do zalesień najwłaściwszymi gatunkami będą:

- na siedliskach najuboższych (gleby klas VI i VI z), gatunki najmniej wymagające czyli sosna i brzoza,
- na siedliskach żyzniejszych można wprowadzać modrzew i dąb,
- natomiast w obszarach silnie uwilgotnionych olszę.

W/w gatunkom, jako domieszki biocenotyczne i pielęgnacyjne towarzyszyć mogą, w zależności od składowych planu zalesienia: świerk, lipa, jawor, klon, jesion, buk, grab oraz owocodajne i nektarodajne krzewy.

W przypadku podjęcia decyzji o zalesieniu działki/działek wskazany jest kontakt z właściwym terytorialnie nadleśnictwem. Właściciel gruntu może uczestniczyć w tworzeniu planu zalesienia w zakresie składu gatunkowego i ochrony sadzonek, a leśnicy chętnie udzielą informacji związanych z jego opracowaniem. W wielu przypadkach pomogą uniknąć zbędnych kosztów przygotowania wstępnej dokumentacji.

II. Zalesienia i zadrzewienia w ramach wykorzystania funduszy własnych

1. Zagajniki - jako formy zadrzewień zakładanych na gruntach rolnych, utrzymywane we właściwej kulturze o cyklu produkcyjnym do 10 lat, wyznaczonym dla poszczególnych gatunków drzew.

Do tworzenia zagajników przeznaczone są przede wszystkim: brzoza, topola i wierzba, z wyłączeniem wierzby przeznaczonej do wypłatania. Celem jest produkcja biomasy lub funkcje przedplonowe dla przewidywanych zalesień i wymagających upraw rolnych.

2. Plantacje drzew gatunków szybko rosnących - prowadzone w cyklu produkcyjnym 40-60 lat, o optymalnym okresie rotacji zbioru od 1 roku do 15 lat, w zależności od gatunku i warunków mikrosiedliskowych.

Najwłaściwszymi drzewami do zakładania plantacji są szybko rosnące gatunki z rodzajów: topola, wierzba, brzoza, olsza, modrzew, świerk, daglezja, robinia, czereśnia.

Cel – produkcja dużej ilości biomasy.

Obecnie w kraju prowadzenie plantacji nie jest dotowane.

Sadźmy drzewa!

Starostwo Powiatowe w Kutnie

Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska

Kutno, 2017 rok

22 kwietnia - DZIEŃ ZIEMI

Jest to wydarzenie obchodzone w celu promowania ochrony środowiska, rozszerzania świadomości ekologicznej i życia w zgodzie z naturą.

Dzień Ziemi to doskonała okazja do organizowania różnego rodzaju wydarzeń promujących ekologię, w tym akcje zbierania śmieci oraz sadzenia drzew. Jest to również szansa na poprawę świadomości dotyczącej efektów niszczenia środowiska naturalnego, do których zaliczyć można zanieczyszczenie powietrza, wody, czy globalne ocieplenie.

10 października - DZIEŃ DRZEWA

Jest to międzynarodowa i spontaniczna akcja sadzenia drzew, a także promocja zieleni, mająca na celu zwiększyć świadomość ekologiczną w społeczeństwie.

21 marca –DZIEŃ LASÓW

Każdego roku podczas Międzynarodowego Dnia Lasów, uświadamiamy społeczeństwu, w jaki sposób lasy i drzewa podtrzymują równowagę ekologiczną oraz chronią ludzi.

Ciekawostki

Drzewa chronią nawierzchnie dróg, przedłużając ich trwałość. Korony drzew poprzez cieniowanie powierzchni chronią asfalt przed przegrzaniem i wydłużają jego trwałość z 7–10 lat do 20–25 lat.

Drzewa przyczyniają się do podniesienia wartości rynkowej działek. Domy zlokalizowane wśród zieleni mają wyższą wartość rynkową. Według badań amerykańskich wartość działki zadrzewionej wzrasta od 5 do 30% (wg innych badań 8–27%) w stosunku do niezadrzewionej. Jedno duże drzewo podnosi wartość działki o 1%. W badaniach niemieckich wykazano, że zadbane park lub ogród publiczny pozytywnie wpływa na wartość gruntów znajdujących się w promieniu aż 1500 metrów (wzrost wartości do 10%). W sąsiedztwie do 500 metrów wzrost wartości dochodzi aż do 20% wartości nieruchomości. W Los Angeles zlikwidowano linię tramwajową i na jej miejscu posadzono drzewa oraz założono trawniki. W ciągu 7 lat wartość przyległych pawilonów handlowych wzrosła 20-krotnie – nieporównywalnie więcej niż podobnych pawilonów nieposiadających zieleni w swoim otoczeniu.

Drzewa są rodzajem inwestycji. Nakłady na zielen (w tym głównie na drzewa) to inwestycja o wysokiej stopie zwrotu i dodatkowych ogromnych korzyściach społecznych. Według badań amerykańskich sto ponad 40-letnich drzew przynosi roczne dochody 225 tys. dolarów, a każdy dolar zainwestowany w drzewa zwraca się trzykrotnie. Ile warte są drzewa, pokazała wycena drzew ulicznych przeprowadzona w latach 80. ubiegłego wieku w niektórych miastach USA. Drzewa stanowiły jeden z pięciu najbardziej cennych aktywów miejskich o wartości prawie równej inwestycjom szkolnictwa, drogownictwa, kanalizacji i wodociągów. Od tej zdumiewającej informacji zaczęła się faktyczna ochrona drzew miejskich w Stanach Zjednoczonych. W czasie przeprowadzonej w 1994 roku w Berlinie wyceny drzew oszacowano przeciętną wartość jednego drzewa ulicznego na kwotę ok. 7,5 tys. euro, a wartość wszystkich drzew ulicznych na prawie ok. 3 miliardów euro.

Drzewa przynoszą korzyści społeczne i zdrowotne. Dotychczas niedoceniane korzyści społeczne wynikające z obecności drzew są obecnie obiektem wielu badań (powstała dziedzina nazwana psychologią środowiskową), w ich wyniku można stwierdzić, że drzewa wpływają na poprawę stanu zdrowia. Chorzy w szpitalach z widokiem na zadrzewienia szybciej dochodzą do zdrowia. Badacze udowodnili, że zielen łagodzi skutki objawów nadpobudliwości ruchowej u dzieci (ADHD) i agresji u osób z chorobą Alzheimera. Badania wykazały, że mieszkańcy dzielnic zadrzewionych rzadziej są pacjentami szpitali. Pośrednio na stan zdrowia mieszkańców oddziałuje oczywiście ogólna poprawa jakości środowiska, na którą obecność drzew ma wpływ.

Drzewa przyczyniają się do rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. W rejonach, w których istnieją urządzone tereny zadrzewione, rośnie poziom związków wspólnotowych. Drzewa i zadrzewienia wpływają na podniesienie jakości rekreacji i walorów turystycznych terenu. Aktywny udział mieszkańców przy urządzeniu zieleni przyczynia się do zacieśnienia więzi socjalnych, zwiększenia dbałości o otaczający teren i napawa dumą z podniesienia estetyki otoczenia. Jak wykazały badania holenderskie, ważne jest, aby sadzić większe drzewa (np. o średnicach pni 7–10 cm i wysokości 4–5 m), dzięki którym szybko uzyskuje się wizualne efekty; inspiruje to mieszkańców do udziału przy utrzymaniu okolicznych terenów.

Badania prowadzone przez Holendrów pokazały, że urządzone tereny zadrzewione przyczyniają się do obniżenia poziomu stresu, napięcia, przemocy i agresji. Porównanie poziomu agresji osób mieszkających w 145 losowo wybranych domach wykazało, że mieszkańcy budynków pozbawionych otaczającej zieleni wykazywali wyższy poziom agresji niż ci, którzy mieszkali w domach otoczonych drzewami. Podobne wyniki uzyskano na Uniwersytecie w Chicago; w miejscach, gdzie wprowadzono tereny zieleni w otoczeniu budynków wielorodzinnych, stwierdzono redukcję incydentów z agresją i przemocą w granicach 48% do 56% w porównaniu z domami nieposiadającymi zieleni w otoczeniu.

Powyżej przedstawione są tylko niektóre, wybrane pozytywne aspekty obecności drzew, można sklasyfikować i wyliczyć ich znacznie więcej. Jednym z pominiętych jest bardzo trudny do oszacowania aspekt estetyczny.